

**PROGRAMACIÓN DOCENTE DE VIOLÍN COMO SEGUNDO INSTRUMENTO PARA PIANO E
DIRECCIÓN I-II CONSERVATORIO SUPERIOR DE MÚSICA DE A CORUÑA
TÍTULO SUPERIOR DE MÚSICA (ENSEÑANZAS REGULADAS POR EL DECRETO 163/2015)**

”A preservación e mellora da saúde de todos convértese no obxectivo principal que ha de guiar a actuación de todas as Administracións públicas, e todas as actividades quedarán supeditadas á protección dese ben superior que é a saúde”. Debido á crise sanitaria provocada polo COVID-19 e atendendo tamén a outras posibles enfermidades que poidan padecer os nosos alumnos/as, tanto a metodoloxía (presencial, semipresencial e telemática) como a avaliación (presencial, semipresencial e telemática) poderá verse afectada en función da situación sanitaria que vivamos polo que o alumno/a deberá atender as modificacións aquí introducidas.

1. IDENTIFICACIÓN Y CONTEXTUALIZACIÓN										
DISCIPLINA VIOLÍN COMO SEGUNDO INSTRUMENTO PARA PIANO E DIRECCIÓN I-II										
ESPECIALIDADE:	Interpretación					ITINERARIOS:	PIANO - DIRECCIÓN			
CARÁCTER:	Obrigatoria					TIPO DE CLASE:	Individual			
DEPARTAMENTO:	Corda frotada					XEFE DE DPTO.:	Diego Segade Blanco			
CURSOS	1º curso	2º curso	3º curso	4º curso		COORDINADOR DA DISCIPLINA:	Ángel Rodríguez Lozano			
CUADRIMESTRES	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase semanais:	0,5
ECTS/CUAD.					1,5	1,5			Observacións:	
DOCENTES:	NOME E APELIDOS					EMAIL/TEL/WEB		TUTORÍA		
	Ángel Rodríguez Lozano					arlozano@edu.xunta.es		Venres de 11'00 a 12'00		
	Ana Ávalos Irañeta					anavalos2@gmail.com		Mércores de 10:30 a 11:30		

2. DESCRIPTOR E COMPETENCIAS	
DESCRIPTOR: Adquisición de destrezas básicas para a interpretación musical cun segundo instrumento. Práctica da técnica instrumental e aprendizaxe do repertorio principal de nivel adecuado. Preparación para a interpretación en público, como solista ou formando parte dun grupo.	
COÑECEMENTOS PREVIOS: Lenguaxe musical	
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS (OPCIONAL)	
COMPETENCIAS TRANSVERSAIS:	T1, T3, T6, T13, T15
COMPETENCIAS XERAIS:	X1, X3, X6, X8, X11, X13, X21, X24
COMPETENCIAS ESPECÍFICAS:	E11 y E15
Ver a lista e descripción no Decreto 163/2015 do 29 de outubro anexo II	

3. OBJETIVOS	
DESCRIPCIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
Adoptar unha postura corporal que permita a correcta colocación do instrumento e que favoreza o manexo do arco e a actitude da man esquerda.	T1, T3, T6, T13, T15, X1, X3, X6, X8, X11, X13, X21, X24, E11 y E15
Adquirir nocions de afinación así como perfeccionar continuamente a calidade sonora.	T1, T3, T6, T13, T15, X1, X3, X6, X8, X11, X13, X21, X24, E11 y E15
Coñecer a sonoridade propia do instrumento e as súas características.	T1, T3, T6, T13, T15, X1, X3, X6, X8, X11, X13, X21, X24, E11 y E15
Desenvolver unha capacidade de integración nun conxunto.	T1, T3, T6, T13, T15, X1, X3, X6, X8, X11, X13, X21, X24, E11 y E15

Interpretar repertorio básico de obras de diferentes épocas ou estilos acordes co seu nivel.	T1, T3, T6, T13, T15,X1, X3, X6, X8, X11, X13, X21, X24,E11 y E15
Potenciar a capacidade de interpretación en público.	T1, T3, T6, T13, T15,X1, X3, X6, X8, X11, X13, X21, X24,E11 y E15
Practicar a lectura a primeira vista.	T1, T3, T6, T13, T15,X1, X3, X6, X8, X11, X13, X21,

	X24,E11 y E15
Adquirir nocións sobre conceptos como respiración e dominio corporal aplicados á técnica do violín co fin de desenvolver a calidade do son e da interpretación.	T1, T3, T6, T13, T15,X1, X3, X6, X8, X11, X13, X21, X24,E11 y E15
Desenvolver o equilibrio entre a relaxación muscular e o esforzo indispensable para a execución musical.	T1, T3, T6, T13, T15,X1, X3, X6, X8, X11, X13, X21, X24,E11 y E15 T1, T3, T6, T13, T15,X1, X3, X6, X8, X11, X13, X21, X24,E11 y E15
Iniciar o estudo dos cambios de posición e do vibrato	T1, T3, T6, T13, T15,X1, X3, X6, X8, X11, X13, X21, X24,E11 y E15

4. CONTIDOS		
TEMAS	DESCRITOR DE SUBTEMAS	SESIÓNES
Cofecemento dos golpes de arco básicos.	Spicato, detaché, martellé, legato, etc	3
Desenvolvemento da sensibilidade auditiva como punto indispensable para acadar a afinación e a obtención dunha boa calidade sonora.	Cofecemento da sensibilidade de variedade tonal.	1
Desenvolvemento do movemento do brazo dereito e do movemento perpendicular dos dedos da man esquerda.	Independencia de movementos das mans e control dos movementos simétricos.	3
Estudo das primeiras posición	Colocacións básicas e control das referencias posturais.	1
Iniciación á lectura a primeira vista de obras ou fragmentos sinxelos.	Preparación e selección de pezas axeitadas á lectura sinxela en posicións básicas.	1
Posición do instrumento e do arco en función das características físicas do alumno, con especial atención ó equilibrio corporal.	Control postural e dominio do balance.	3
Produción do son: cordas ó aire empregando todo o arco e distintas lonxitudes.	Dominio e independencia do peso para a consecución do sonido.	2
Comprensión de elementos que forman parte da execución do son.	Traballo con escalas básicas.	1
Cofecemento do vibrato como elemento de expresión musical.	O balance e o control do movemento da man esquerda e independencia da dereita.	1
Os contidos serán os mesmos para os dous cuadrimestres		TOTAL SESIÓNES: 16

5. PLANIFICACIÓN DOCENTE E METODOLOXÍA

Debido á crise sanitaria provocada polo COVID-19 e atendendo tamén a outras posibles enfermidades que poidan padecer os nosos alumnos/as, a metodoloxía a emplear estará dividida en tres opcións:

1. **Docencia presencial:** na aula do centro na hora asignada.
2. **Docencia semipresencial:** este tipo de docencia realizarase cando o alumno/a, se as condicións de saúde o permiten, teña que pasar un período determinado recluído no seu domicilio ben por mor dunha cuarentena ou por unha afección debidamente xustificada. As clases realizaranse mediante plataformas online tipo SKYPE, ZOOM ou WEBEX e poderase pedir material adicional como vídeos ou audios se a calidade da docencia telemática non é óptima. Esta modalidade semipresencial tamén pode ocorrer cos docentes xa que no caso de que teñan que pasar unha cuarentena substituirán as clases presenciais por clases telemáticas aínda que se durante a cuarentena o docente recibe a baixa médica entón as clases serán anuladas.
3. **Docencia telemática:** no caso de que se produza un confinamento total o alumno/a rebidirá a súa docencia totalmente online no seu hoario habitual para que non se produza ningún prexuízo de horario con respecto a outras materias. As clases realizaranse mediante plataformas online tipo SKYPE, ZOOM, WEBEX e poderase pedir material a maiores de vídeos ou audios se a calidade da docencia online non é óptima.

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRICIÓN	HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Debido á crise sanitaria provocada polo COVID-19 e en prevision doutras enfermidades que poden interferir nas docencia dos alumnos/as, as clases poderán ser de dous tipos: <ul style="list-style-type: none"> • Presenciais na hora asignada á materia. • Telemáticas na hora asignada a materia.	7	30	37
Audición de aula que poderá ser presencial ou telemática en función das circunstancias.	1	7	8

TOTAL HORAS POR CUADRIMESTRE: 45HORAS= 1'5 ECTS

Os contidos da programación adecuaranse ao número de sesións que puidera ter o alumno en cada cuatrimestre polas particularidades do calendario escolar, exceptuadas aquelas que teñan que ver coa no asistencia sen xustificación do alumno.

6. AVALIACIÓN NO CENTRO DE ESTUDOS			
HERRAMIENTAS DE EVALUACIÓN	CRITERIOS DE EVALUACIÓN	COMPETENCIAS EVALUADAS	PONDERACIÓN
6.1. CONVOCATORIA ORDINARIA			
6.1.1 EVALUACIÓN ORDINARIA (CON EVALUACIÓN CONTINUA)			
Rexistro de Aula	<ul style="list-style-type: none"> . Avaliar a interpretación de pezas musicais tendo en conta aspectos como o ritmo, a afinación e a emisión de son. . Amosar estar en posesión dun son claro e limpo, axeitado ás dificultades do curso. . Amosar ter unha posición corporal relaxada nas diversas dificultades. . Demostrar un coñecemento básico da técnica do vibrato.	T1, T3, T6, T13, T15,X1, X3, X6, X8, X11, X13, X21, X24,E11 y E15	50%
Rexistro de Audición	<ul style="list-style-type: none"> . Avaliar a interpretación de pezas musicais tendo en conta aspectos como o ritmo, a afinación e a emisión de son. Interpretar estudos, obras... . Amosar a capacidade de realizar os cambios de posición de forma relaxada. . Amosar estar en posesión dun son claro e limpo, axeitado ás dificultades do curso. . Amosar ter unha posición corporal relaxada nas diversas dificultades. . Demostrar un dominio básico da técnica do vibrato.	T1, T3, T6, T13, T15,X1, X3, X6, X8, X11, X13, X21, X24,E11 y E15	50%
6.1.2. EVALUACION ORDINARIA (ADELANTO DE CONVOCATORIA-EXAMEN DICIEMBRE)			
Acta	<ul style="list-style-type: none"> . Avaliar a interpretación de pezas musicais tendo en conta aspectos como o ritmo, a afinación e a emisión de son. Interpretar estudos, obras... . Amosar a capacidade de realizar os cambios de posición de forma relaxada. . Amosar estar en posesión dun son claro e limpo, axeitado ás dificultades do curso. . Amosar ter unha posición corporal relaxada nas diversas dificultades. . Demostrar un dominio básico da técnica do vibrato.	T1, T3, T6, T13, T15,X1, X3, X6, X8, X11, X13, X21, X24,E11 y E15	100%
6.1.3. EVALUACIÓN ALTERNATIVA (PERDIDA DE EVALUACIÓN CONTINUA: MÁIS DE 3 FALTAS)			
Acta	<ul style="list-style-type: none"> . Avaliar a interpretación de pezas musicais tendo en conta aspectos como o ritmo, a afinación e a emisión de son. Interpretar estudos, obras... . Amosar a capacidade de realizar os cambios de posición de forma relaxada. . Amosar estar en posesión dun son claro e limpo, axeitado ás dificultades do curso. . Amosar ter unha posición corporal relaxada nas diversas dificultades. . Demostrar un dominio básico da técnica do vibrato.	T1, T3, T6, T13, T15,X1, X3, X6, X8, X11, X13, X21, X24,E11 y E15	100%
6.2. CONVOCATORIA EXTRAORDINARIA			
Acta	<ul style="list-style-type: none"> . Avaliar a interpretación de pezas musicais tendo en conta aspectos como o ritmo, a afinación e a emisión de son.	T1, T3, T6, T13, T15,X1, X3, X6, X8, X11, X13, X21, X24,E11 y	100%

	<ul style="list-style-type: none"> . Interpretar estudos, obras... . Amosar a capacidade de realizar os cambios de posición de forma relaxada. . Amosar estar en posesión dun son claro e limpo, axeitado ás dificultades do curso. . Amosar ter unha posición corporal relaxada nas diversas dificultades. . Demostrar un dominio básico da técnica do vibrato. 	E15	
Observacións:			

6. AVALIACIÓN SEMIPRESENCIAL E TELEMÁTICA

A continuación explicaremos os procedementos de avaliación para a modalidade semipresencial e telemática: Se durante o período de avaliación o alumno/a está realizando un período de cuarentena polo Covid, por outra doenza xustificada, ou debido a un confinamento total a súa avaliación realizarase de forma telemática, mediante plataformas online tipo SKYPE, ZOOM ou WEBEX e no caso de que a calidade non sea a óptima entón o alumno/a terá que realizar unha gravación en streaming. Para evitar que haxa unha manipulación no arquivo, daráselle unha palabra clave antes de comezar a gravación. Desta maneira, asegurámonos que a gravación está feita no momento e non sufriu modificación. Se por algunha razón o alumno/a tense que desprazar para dispoñer dunha boa conexión, permitiráselle un máximo de dúas horas para recibir o arquivo. Esta excepción deberá estar absolutamente xustificada.

6.1. CONVOCATORIA ORDINARIA

6.1.1 EVALUACIÓN ORDINARIA (CON EVALUACIÓN CONTINUA)

Audición en streaming ou grabación.	<ul style="list-style-type: none"> . Avaliar a interpretación de pezas musicais tendo en conta aspectos como o ritmo, a afinación e a emisión de son. . Amosar estar en posesión dun son claro e limpo, axeitado ás dificultades do curso. . Amosar ter unha posición corporal relaxada nas diversas dificultades. . Demostrar un coñecemento básico da técnica do vibrato. 	T1, T3, T6, T13, T15, X1, X3, X6, X8, X11, X13, X21, X24, E11 e E15	100%
-------------------------------------	---	---	------

6.1.2. EVALUACION ORDINARIA (ADELANTO DE CONVOCATORIA-EXAMEN DICIEMBRE)

Audición en streaming ou grabación.	<ul style="list-style-type: none"> . Avaliar a interpretación de pezas musicais tendo en conta aspectos como o ritmo, a afinación e a emisión de son. . Interpretar estudos, obras... . Amosar a capacidade de realizar os cambios de posición de forma relaxada. . Amosar estar en posesión dun son claro e limpo, axeitado ás dificultades do curso. . Amosar ter unha posición corporal relaxada nas diversas dificultades. . Demostrar un dominio básico da técnica do vibrato. 	T1, T3, T6, T13, T15, X1, X3, X6, X8, X11, X13, X21, X24, E11 e E15	100%
-------------------------------------	---	---	------

6.1.3. EVALUACIÓN ALTERNATIVA (PERDIDA DE EVALUACIÓN CONTINUA: MÁIS DE 3 FALTAS)

Audición en streaming ou grabación.	<ul style="list-style-type: none"> . Avaliar a interpretación de pezas musicais tendo en conta aspectos como o ritmo, a afinación e a emisión de son. . Interpretar estudos, obras... . Amosar a capacidade de realizar os cambios de posición de forma relaxada. . Amosar estar en posesión dun son claro e limpo, axeitado ás dificultades do curso. . Amosar ter unha posición corporal relaxada nas diversas dificultades. . Demostrar un dominio básico da técnica do vibrato.	T1, T3, T6, T13, T15, X1, X3, X6, X8, X11, X13, X21, X24, E11 e E15	100%
6.2. CONVOCATORIA EXTRAORDINARIA			
Audición en streaming ou grabación.	<ul style="list-style-type: none"> . Avaliar a interpretación de pezas musicais tendo en conta aspectos como o ritmo, a afinación e a emisión de son. . Interpretar estudos, obras... . Amosar a capacidade de realizar os cambios de posición de forma relaxada. . Amosar estar en posesión dun son claro e limpo, axeitado ás dificultades do curso. . Amosar ter unha posición corporal relaxada nas diversas dificultades. . Demostrar un dominio básico da técnica do vibrato.	T1, T3, T6, T13, T15, X1, X3, X6, X8, X11, X13, X21, X24, E11 e E15	100%

7. BIBLIOGRAFÍA, MATERIALES Y DOCUMENTOS

- *Chants et Morceaux Vol. I* - M. Crickboom
- *Dúos (1-14)* - B. Bartok
- *El progreso del violinista* - Doflein
- *Escuela de la técnica del arco op. 2* - O. Sevcik
- *Le petit Paganini Vol. I*
- Pezas de similar nivel e dificultade.
- *Stepping stones* - Sheila Nelson
- *Violin School Vol.1* – Suzuki
- *Young strings in action* - Paul Rolland

8. OBSERVACIÓNS

XUNTA DE GALICIA

CONSELLERÍA DE EDUCACIÓN, UNIVERSIDADE
E FORMACIÓN PROFESIONAL

CONSERVATORIO SUPERIOR DE MÚSICA DA CORUÑA